

Tietosuojaseloste

Tieteellisen tutkimuksen tietosuojaseloste

Tietosuojaseloste sisältää ne tiedot, jotka tulee kertoa tutkittaville käsiteltäessä henkilötietoja tieteellisessä tutkimuksessa. Informointivelvoitteesta säädetään EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU 2016/679) artikloissa 12–14. Henkilötietoja ovat sellaiset tiedot, joiden perusteella henkilö voidaan tunnistaa suoraan tai välillisesti esimerkiksi yhdistämällä yksittäinen tieto johonkin toiseen tietoon, joka mahdollistaa tunnistamisen.

Tutkimuksen nimi

Perhevapaakysely 2022

Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Kansaneläkelaitos (Kela)
Osoite: PL 450, 00056 KELA (Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI)
Puhelinnumero: 020 634 11 (vaihde)

Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL)
Osoite: PL 30, 00271 Helsinki (Mannerheimintie 166)
Puhelinnumero: 029 524 6000 (vaihde)

Yhteyshenkilö tutkimusrekisteriä koskevissa asioissa

Nimi: Anu Kinnunen, tutkija, Kelan tutkimusyksikkö
Postiosoite: Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI
Puhelinnumero: 020 634 1368
Sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@kela.fi

Edellä kohdassa 2 mainitut organisaatiot toimivat tässä tutkimuksessa yhteisrekisterinpitäjinä, eli ne määrittelevät yhdessä henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Tutkittavat voivat tehdä kaikki tähän tutkimukseen liittyvät pyynnöt rekisteröidyn oikeuksien käyttämiseksi yllä mainitulle yhteyshenkilölle. Yhteyshenkilö välittää tarvittaessa pyynnön myös muille yhteisrekisterinpitäjinä toimiville organisaatioille.

Tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Tutkimus toteutetaan yhteistyössä Kelan tutkimusyksikön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) kanssa. Kelan tutkimus vastaa aineiston otoksen muodostamisesta ja kyselyn teknisestä toteutuksesta. Kelan tutkimus ja THL vastaavat yhdessä tutkimusaineiston tietoturvasäilyttämisestä ja käsittelystä, tulosten raportoinnista ja aineiston hävittämisestä tutkimuksen päätyttyä.

Tutkimus on saanut rahoitusta Työsuojelurahastosta (TSR) ja KKRL 12§ tutkimusvaroista.

Tutkimushankkeen yhteistyökumppaneina ovat THL:stä tutkimuspäällikkö Johanna Lammi-Taskula ja erikoitutkija Johanna Närvi ja he osallistuvat tutkimusaineiston käsittelyyn.

Tutkimuksen vastuullinen johtaja tai siitä vastaava ryhmä

Kela:

Nimi: Anu Kinnunen
Postiosoite: Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI
Puhelinnumero: 020 634 1368
Sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@kela.fi

Nimi: Miia Saarikallio-Torp
Postiosoite: Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI
Puhelinnumero: 020 634 1968
Sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@kela.fi

Tutkimuksen suorittajat

Kelan tutkimusyksikön ja THL:n Perhevapaakysely 2022 –hankkeeseen osallistuvat tutkijat.

Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Kelan tietosuojavastaava: Raila Brummer
sähköposti: tietosuoja[at]kela.fi

THL:n tietosuojavastaava: Jarkko Reittu
sähköposti: tietosuoja[at]thl.fi

Tutkimuksen luonne ja kestoaika

Kertatutkimus Seurantatutkimus

Tutkimuksen kestoaika (kuinka kauan henkilötietoja käsitellään):

1.2.2022–30.9.2024. Tarvittaessa käsittelyaikaa voidaan pidentää.

Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Henkilötietoja käsitellään kyselytutkimuksen toteuttamista varten. Perhevapaakysely 2022 -tutkimushankkeessa selvitetään pienten lasten vanhempien perhevapaavalintoja (kokemuksia, motiiveja sekä esteitä) ja työmarkkina-asemaa ja työn piirteitä sekä työn ja perheen yhteensovittamisen kysymyksiä. Kyselyn tuloksia verrataan aiempien perhevapaatutkimusten tuloksiin.

Perhevapaakysely 2022 suunnataan pienten lasten vanhemmille ja se toteutetaan osana Kelan äitiyspakkaus- ja perhevapaakyselyä.

Hanke toteutetaan yhteistyössä Kelan tutkimuksen ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kanssa. Hanke on jatkoa perhevapaisten käyttöä kartoittaneille tiedonkeruille vuosina 2001, 2006 ja 2013.

Kyselyn äitiyspakkausta koskevassa osiossa selvitetään vanhempien kokemuksia ja mielipiteitä äitiyspakkauksen sisällöstä.

Tutkimuksen tuottamaa tietoa voidaan myöhemmin hyödyntää perhevapaauudistuksen arvioinnissa sekä äitiyspakkauksen kehittämistyössä.

Hankkeen aineistonkeruu tapahtuu väestökyselyn avulla touko-kesäkuussa 2022. Henkilöiden antamiin kyselyvastauksiin yhdistetään rekisteritietoja niiden vastaajien osalta, jotka antavat siihen nimenomaisen suostumuksensa. Kyselyn teknisen toteutuksen yhteydessä kertyviä henkilötietoja (vastaajan sähköpostiosoite, IP-osoite sekä muita tietoja selaimesta ja käyttöjärjestelmästä) säilytetään Questback Essentials -järjestelmässä tiedonkeruun loppumiseen saakka (30.6.2022) ja hävitetään tämän jälkeen.

Tutkijat käsittelevät henkilötietoja voimassaolevan EU:n yleisen tietosuojasetuksen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti sekä Kelan ja tutkimusyksikön sekä THL:n sisäisiä ohjeita noudattaen. Tutkijoita sitoo ehdoton salassapitovelvollisuus.

Tulokset raportoidaan tilastollisesti ryhmitasolla niin, ettei yksittäisiä henkilöitä voida tunnistaa raportoiduista tuloksista. Tulokset raportoidaan sekä Kelan julkaisusarjassa että kotimaisissa ja kansainvälisissä tieteellisissä julkaisuissa.

Tutkimusaineiston kyselyvastauksia koskeva osa arkistoidaan. Rekisteritietoja sisältävä aineisto hävitetään hankkeen päättymisen jälkeen.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittelyn peruste on EU:n yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti seuraava:

- Tutkittavan suostumus
- Rekisterinpitäjän lakisääteisen veloitteen noudattaminen
- Yleistä etua koskeva tieteellinen tai historiallinen tutkimus, tilastointi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö
- Oikeutettu etu; mikä tunnistettu etu on kyseessä:
- Muu, mikä:

Arkaluonteiset henkilötiedot / erityiset henkilötietoryhmät

- Tutkimuksessa ei käsitellä arkaluonteisia/erityisiä henkilötietoja

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia arkaluonteisia/erityisiä henkilötietoja:

- Rotu tai etninen alkuperä
- Poliittiset mielipiteet
- Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- Ammattiliiton jäsenyys
- Geneettiset tiedot
- Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
- Terveystiedot
- Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Arkaluonteisten tietojen käsittely perustuu seuraavaan tietosuojasetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaiseen erityisehtoon:

- Tutkittavan nimenomainen suostumus
- Tieteellinen tai historiallinen tutkimustarkoitus tai tilastollinen tarkoitus
- Tutkittava on saattanut käsiteltävät arkaluonteiset tiedot julkisiksi
- Käsittely on tarpeen tärkeän yleisen edun vuoksi
- Muu, mikä:

Mitä henkilötietoja tutkimusaineisto sisältää

Tutkimuksessa kerätään kysely- ja rekisteritietoja pienten lasten vanhemmilta. Kyselytutkimuksen avulla selvitetään perhevapaiden käyttöä ja äitiyspakkausten toimivuutta. Perusjoukko on aikavälillä 1.9.2019 – 30.4.2020 ja 1.6.2020 – 10.3.2021 äitiysavustusta saaneet äidit, joiden lapsi on syntynyt aikaisintaan 13.5.2019 ja viimeisintään 31.8.2021. Aikaväli määräytyy äitiyspakkausten 2019 ja 2020 jakoajankohtien mukaisesti. Otoksia on kaikkiaan kolme: äidit, yksinhuoltajaäidit ja kohdelapsen toiset vanhemmat/isät. Kyselytietoihin yhdistetään tietoja alla luetelluista rekistereistä niiden vastaajien osalta, jotka antavat yhdistämiseen nimenomaisen suostumuksensa.

- Tietoja äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan saamisesta tämän kyselyn kohteena olevan lapsen syntymää edeltävästä vuodesta siihen saakka, kunnes lapsi täyttää kolme vuotta (Kela)
- Tietoja lastenhoidon tuista tämän kyselyn kohteena olevan lapsen syntymää edeltävästä vuodesta siihen saakka, kunnes lapsi täyttää kolme vuotta (Kela)
- Tietoja lapsilisän saamisesta tämän kyselyn kohteena olevan lapsen syntymää edeltävästä vuodesta siihen saakka, kunnes lapsi täyttää kolme vuotta (Kela)
- Verohallinnon tiedot verotettavista tuloista tämän kyselyn kohteena olevan lapsen syntymää edeltävästä vuodesta siihen saakka, kun lapsi täyttää kolme vuotta (Verohallinto/Kela)
- Vastaajan syntymävuosi, asuinkunta ja siviilisäätöpoimintahetkellä 5/2022 (Kelan väestötietojärjestelmä)

Kyselyssä kysytään osaa edellä mainituista tiedoista ja niiden lisäksi

- Demografisia taustatietoja (perhetilanne, lapsiluku, koulutus, pääasiallinen toiminta, äidinkieli (kotimainen/ei kotimainen))
- Perhevapaiden käyttö ja käyttöön liittyvät asenteet ja mielipiteet
- Työelämään osallistuminen ja työsuhteen piirteitä.

Kun rekisteritiedot on yhdistetty kyselytietoihin, henkilötunnuksen ja tutkimusnumeron yhdistävä tietue hävitetään. Tämän jälkeen tietojen käsittely tapahtuu pseudonyymissä muodossa.

Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Henkilötietoja kerätään tutkimukseen seuraavista lähteistä:

Suoraan tutkimukseen osallistuvilta

Haastattelu

Postissa lähetettävä kyselylomake

Sähköinen kyselylomake

Videointi

Muu tapa, mikä:

Tutkittavalla ei ole velvollisuutta toimittaa tarvittavia henkilötietoja, osallistuminen on vapaaehtoista

Muualta kuin tutkimukseen osallistuvilta, mistä ja mitä tietoja:

Tutkimuksessa yhdistetään kohdassa 12 lueteltuja rekisteritietoja vastaajien kyselyssä antamiin vastauksiin niiden vastaajien osalta, jotka antavat siihen suostumuksensa.

Tietojen siirto/luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä eikä luovuteta.

Tietojen siirto/luovuttaminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä eikä luovuteta.

Automatisoitu päätöksenteko

Automaattisia päätöksiä ei tehdä. Tutkimusta varten kerättyjä henkilötietoja ei käytetä tutkittavia koskevaan päätöksentekoon.

Henkilötietojen suojauksen periaatteet

Tiedot ovat salassa pidettäviä.

Manuaalinen aineisto:

Manuaalista aineistoa ei kerätä.

Tutkimuksessa kerätään manuaalista aineistoa; manuaalinen aineisto suojataan seuraavalla tavalla:

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot:

- Käyttäjätunnus Salasana Käytön rekisteröinti
- Kulun valvonta
- Muu, mikä:

Aineiston anonymisointi / pseudonymisointi:

- Aineisto anonymisoidaan aineiston perustamisvaiheessa (kaikki tunnistetiedot poistetaan täydellisesti, jotta paluuta tunnisteteelliseen tietoon ei ole eikä aineistoon voida yhdistää uusia tietoja).
- Suorat tunnistetiedot poistetaan aineiston perustamisvaiheessa. Tunnistetiedot ja tutkimusnumerot yhdistävä koodiavain säilytetään huolellisesti erillään henkilötiedoista ja tutkimusaineistosta ja siihen on pääsy vain Kelan tiedonhallinta ja innovointi -yksikön nimetyllä henkilöllä. Tunnistetiedot hävitetään kun kyselyaineistoon on yhdistetty rekisteritiedot, kuitenkin viimeistään 31.12.2024
- Aineisto analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

Suojatoimet arkaluonteisten tietojen osalta:

- Tutkimussuunnitelma
- Tutkimuksella on vastuuhenkilö, kuka: Anu Kinnunen/Miia Saarikallio-Torp, Kelan tutkimusyksikkö
- Henkilötietoja käsitellään ja luovutetaan vain tutkimustarkoituksiin ja toimitaan siten, että tiettyä henkilöä koskevat tiedot eivät paljastu ulkopuolisille
- Tutkimuksen osalta on tehty tietosuojan vaikutustenarviointi

Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- Tutkimusrekisteri hävitetään
- Tutkimusrekisteri arkistoidaan Kelan tietoarkistoon ilman tunnistetietoja niiden osalta, jotka antavat tähän suostumuksensa. Tutkimusaineisto arkistoidaan myöhempää tutkimuskäyttöä varten, mm. vuoden 2022 perhevapaaudistuksen arviointia koskeva tutkimushanke, joka toteutetaan arviolta vuonna 2025 ja jatkuu tämän hetken tiedon mukaan vuoteen 2030 saakka. Muiden vastaajien osalta aineisto hävitetään tutkimuksen päättyessä. THL hävittää hallussaan olevan tutkimusaineiston tutkimushankkeen päättyttyä.
- Tutkimusrekisteri arkistoidaan tunnistetiedoin

Mihin aineisto arkistoidaan ja miten pitkäksi aikaa:

Tutkimusaineisto arkistoidaan mahdollista jatkokäyttöä varten pseudonymisoidussa muodossa tutkimushankkeen päättyttyä Kelan verkkolevyllä sijaitsevaan kansioon/tietovarastoon.

Tutkimukseen osallistuvan oikeudet ja niiden mahdollinen rajoittaminen

Tietosuojalainsäädäntö takaa tutkittavalle tiettyjä oikeuksia, joilla tutkittava voi varmistaa perusoikeuksiin kuuluvan yksityisyyden suojan toteutumisen. Mikäli tutkittava haluaa käyttää oikeuttaan, hän voi ottaa yhteyttä kohdassa 3 mainittuun yhteyshenkilöön.

Suostumuksen peruuttaminen (tietosuoja-asetuksen 7 artikla)

Rekisteröidyllä on oikeus peruuttaa antamansa suostumus, mikäli henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta suostumuksen perusteella ennen sen peruuttamista suoritettujen käsittelyjen lainmukaisuuteen.

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Rekisteröidyllä on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietoja tutkimuksessa ja mitä henkilötietoja tutkimuksessa käsitellään. Rekisteröity voi myös halutessaan pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä rekisteröidyn henkilötiedoissa on epätarkkuuksia tai virheitä, hänellä on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Rekisteröidyllä on oikeus vaatia henkilötietojen poistamista seuraavissa tapauksissa:

- a) henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin
- b) rekisteröity peruuttaa suostumuksen, johon käsittely on perustunut, eikä käsittelyyn ole muuta laillista perustetta
- c) rekisteröity vastustaa käsittelyä eikä käsittelyyn ole olemassa perusteltua syytä
- d) henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti; tai
- e) henkilötiedot on poistettava unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan rekisterinpitäjään sovellettavan lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kohdassa 19 (Tutkimukseen osallistuvan oikeudet ja niiden mahdollinen rajoittaminen) kuvatuista oikeuksista saatetaan poiketa tietosuoja koskevan lainsäädännön mukaisilla perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos rekisteröity katsoo, että henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Vaihde: 029 566 6700
Kirjaamo: 029 566 6768
Sähköposti: tietosuoja[@]om.fi